

Varga Ilona

Joka VIII.

(befejező rész)

Egy barátság kezdete

Janó már a harmadik alkalommal ült ki az országút szélére, oda, ahol az erdei csapás véget ért. Itt találkozott korábban Bálinttal, a fuvarossal, aki azt mondta: várja itt, ha a városnyi faluba, Nagyfáskára menne. Hogy szekérével minden héten elmegy egyszer oda, s mivel igyekszik úgy szervezni, hogy mindkét irányban legyen szállítani valója, általában szerdán vagy csütörtökön végzi el az oda- és a visszautat is. Megígérte, hogy ha azon a helyen várja, ahol múltkor is felvette, újra felpalcolhat a szekérére, elviszi őt is.

Több hét is eltelt azóta. Talán négy is. Szegény Janónak azért kellett már kétszer is visszatalicskázni mindazt, amit Nagyfáskára szánt, mert nem volt naptárja és valójában fogalma sem volt mikor, milyen napja van a hétnek. Eddig nem volt rá szüksége.

A cigányoknak nem kellett naptár. Amikor úton voltak, ha eladni vagy venni akartak valamit a vásárban, megérdeklődtek hol és hány nap múlva lesz, aztán számolták, hogy hány éjszaka kell, hogy elteljen odáig. A kóborló törzsek vezetői akkor indították népüket tovább téli szállásukról, amikor kiserkent a fű. Amikor feldaloltak azok a madarak, amelyek énekükkel végérvényesen hirdették a tavaszt. Ezekre, meg a holdtöltekre figyeltek. Ha valakinek közülük pontosabban kellett tudni az időt, bicskájával naponta rovasokat karcolt egy fába, majd ötösével-tízesével keresztülhúzta őket. Így számolták a napok múlását. Heteket, hónapokat, de még éveket sem tartottak számon. „Ez a dolog akkor történt, amikor kökénybokrok virágoztak” – mondták. „Ez még az évben volt, amikor háromszor is útra keltünk a melencékkel-teknőikkel.” „Az akkor történt, amikor alig volt hó télen.” Ilyeneket mondogattak egymásnak. Elég volt az évszakokat tudniuk: „rügyfakadás kezdetén”, „tél közepén” „levélhullajtás idején” „nyár végén” – ilyesmiket mondtak. A hónapoknak, napoknak nem igazán volt jelentősége a számukra. Ismerték a természetet. A madarak, a bogárkák viselkedésének legkisebb változásai is jeleztek a számukra. Az erdei és mezei virágok, bokrok és fák állapota is figyelmeztette őket, így a hamarabb érkező télről, lecsapni készülő fagyokról, de az esős ősök korábbi beköszönéséről is időben értesültek. Még a perzselő hőség jöttét is pontosabban tudták, mint azok, akik kalendáriumok szerint készülődtek.

A vándorlások során persze megismerték, hogy az idegen népek külön-külön neveken említik a napokat. Értették is, meg is tanulták, el is felejtették, amikor már más vidékre tértek. Aztán, hogy mégse menjen veszendőbe a dolog, és tovább tudják adni a később születőknek, saját nyelvükön is neveket adtak a szétfolyó idő apró szakaszainak. Janóval még kisgyerek korában megtanították ezeket a maga cigány nyelvén (később tisztába jött Tíca törzsének – meglepetésére egészen más – megnevezéseivel is). Jelentésük volt tehát e szavaknak, jelentőségük azonban csak igen csekély. Ő is csak katonakorában ismert rá a fontosságukra. Azóta azonban nem látta hiányát annak, hogy hajnalonként nem tudta pontosan, milyen napra kelt. Voltaképpen mindegy is volt, hogy keddre vagy péntekre, február végére vagy március elejére pattant föl a szeme.

Amikor előző nap is dolgavégezetlenül ment haza, szerkesztett egy naptárt, ami arra is jó volt, hogy gyerekeit is megtanítsa a hét napjaira.

Keresett és felszedett két nagyobb gallyat: az egyiknek a vége három, a másiké négyfelé ágazott. Egyforma magasságúra vágta, majd egymáshoz fogva a kunyhó falára szerelte, olyan magasra, hogy Mirkóék is könnyedén elérhessék. Amikor már mindketten sokadjára elmondták hibátlanul anyjuk és apjuk nyelvén, no meg magyarul a hét napjait, Janó megkérte, hogy Flaré egyelőre a szerdai ágra kösse az emlékeztetőt.

Azért rakatta épp szerdára a masnit, mert remélte, hogy most már tényleg szerda jön... vagy legalább csütörtök. Elhatározta, ha ma sem jön a szekeres, még négyszer kiül várakozni rá, aztán feladja a dolgot. Elkezerítette, hogy megtörténhet ez, de hát gyalog nem indulhat el ilyen messzire. Hozomra meg ki vinné el? Ki hiszi el, hogy minden szakajtónak kialakított ára van már, hogy a cérnaorsóknak, rongyszőnyegeknek is van biztos vevője. Talán még több rekeszes felsőfüles dobozkosárnak is... Ki menne bele abba, hogy majd utólag fizet egy cigány? Ugyan már! Hisz tegnap is, tegnapelőtt is jöttek az úton reggeli szekerek, hely volt rajtuk, de sorra elutasították.

– Tágulj, cigány! Takarodj innen! Nem fogsz agyonütni, nem fogsz kirabolni – ilyesfélét vágta a képébe.

Mások meg úgy tettek, mintha meg se hallanák.

Janó azon merengett, hogy Borba Bálint is megváltoztathatta ennyi idő alatt a szokásait. Sőt megtartva azokat: betegre is ihatta magát. Agyon is üthették valami csapszéki verekedés során. Mogsántulhatott a lova is... – pörgette magában az esetlegességeket, mert a várakozó mindig ezer okot lel rá, miért késik, miért nem érkezik meg, akit vár.

Mi van, riadt meg hirtelen, ha annak a kedves, búbánatos Örsének szakadt meg a szíve? A férje szakadatlan részegsége és pénzszerése miatt, lenne rá oka.

Így hullámzott a kedélye, ám csakhamar végre megnyugodhatott.

Egy alaposan megrakva közeledő szekér hajtója, még oly messze, hogy sem alakja, sem az arca nem volt kivehető, ültéből felállva intgetett széles mozdulatokkal felé. Most két ló volt a szekér elé fogva. Nyilván, mivel súlyos a teher.

Amikor mellé értek, Bálint nem hagyta szóhoz jutni.

– Szervusz, Joka! – ragadta meg a kezét. – De megkönnyebbültem. Mindig néztem a helyet, amikor elmentem mellette. Volt, hogy egy héten többször is, nemcsak azon a két napon, amit mondtam. Aggódtam, hátha valami bajod történt. Na, gyere! Pakoljuk fel a dolgaidat! A hordók között hagytam helyet, hátha pont ma jönnél... Hat héten át mindig hagytam helyet.

Janó azonnal arra gondolt, hogy milyen jó ötlet volt a naptár-felszerelés, hiszen két héttel kevesebbet hitt.

– Hát milyen nap van ma voltaképpen?

– Hetedik napja a májusnak, csütörtök...

Amikor elindultak, Janó hallgatta-figyelte a szekerest, és arra a megdöbbentő felfedezésre jutott, hogy olyan, mintha színjőzán lenne. Nem mert rákérdezni, de szerencsére nemsokára bizonyosságot kapott.

– Te, Joka! Én olyan hálás vagyok neked! Hat hete hazafelé nagyon megszegyenítettél... és meg is ijesztettél a tanácsoddal. Tudod, amikor azt mondtad, hogy vigyázzak, mert nem tudhatom, miként szidnám magamat, ha hirtelen megözvegyülnék. Hogyha Örsém haraggal a lelkében szállna a sírba miattam. Hogy ne igyak annyit, meg ne hagyjam annyit egyedül, ha szeretem. Nem tudhattad, hogy aznap is éppen emiatt pörlekedett velem. Mások is mondtak nekem ilyeneket, de lepergett rólam. Ilyen féltőn-óvó szavakkal, ilyen szeretettel, mint te akkor, soha senki nem figyelmeztetett. Pedig elhiheted, bővében vagyok a cimboráknak, ismerősöknek... Hogy pont egy cigány (már meg ne sértődj, Joka!), hogy pont egy cigány hatol ennyire a szívemig, sohasem hittem volna. Olyan volt, mintha egy angyal hangja szólna. Hazamentem, és házasságunk kezdete óta először, bocsánatot kértem Örsétől. Bocsánatot kértem tőle minden bántásért, fájdalomért, amit valaha is

okoztam neki... Úgy zokogtam a lábainál, Joka... úgy sírtam, mint egy kisgyerek. És olyan volt, mintha mázsányi kövek hulltak volna le rólam. Úgy éreztem magam, mint aki valami átoktól szabadul.

És akkor, és ott elhatározásra jutottam: soha többé nem térek be inni semmiféle kocsmaházba. Azt is megfogadtam, hogy egy-egy otthoni pohár bornál többet nem iszom. Örzse a mellemre borult, úgy ölelt át. El sem akart ereszteni. Azt mondta, hogy már nem is hitte, hogy valaha megéri ezt. Azt mondta, két dolgot kért csak a Jóistentől, azt hogy vezessen a józan tisztesség útjára, a másik, hogy köszöntsön ránk végre gyermekáldás. Most abban bízunk, hátha a másik fohászzkodásával is így jár. Pedig már negyven felé járunk... Talán mégiscsak jóváíródik az, hogy megjavultam. Meg, hogy megkettőződött az imák sora. Nem tud róla, de én is azért mondom mostanában erős imákat, hogy teljesüljön ez az óhaja..., ez az óhajunk is.

Kifaggatott Örzse, hogy mint következett be ez a változás. Mindent elbeszéltem. Emlékezett rád... Képzeld, azt mondta, hogy amikor hazavittél, akkor is volt benned valami rendkívüli. Voltaképp már akkor is az őrangyalom voltál. Azt üzeni, hogy mindennap imádkozik érted és a családodért.

És azóta – ha hiszed, ha nem – kocsmában nem ittam, és pálinkáspohár még otthon sem volt a kezemben. Bort is csak annyit hörpöltem, amennyit Örzsem elsőre és másodjára kínált. Harmadjára már neki is nemet mondom... És azóta, hogy józanul látnak mindenütt, sokkal több szállítani valót bízunk rám. Hazaviszem a pénzt, szépen gyarapodik. Örzsem visel gondot rá.

Borba Bálint azután részletesen elmesélte azt, hogyan jutottak arra, jobb az, ha az asszony őrzi és porciózza ki a pénzt.

– Persze együtt beszéljük meg, mire mennyit tartalékolunk, mire mennyit költünk. De azért ne hidd, hogy elveszi az összes pénzem! Nézd csak! – vette elő tárcáját.

Janó megértette, hogy Bali a lelke mélyén még nem bizonyos abban, hogy férfi létére nem szégyellnivaló-e ez a megoldás. Nem a vele szembeni bizalmatlanság jele-e az asszony őrízte pénz. Ezért úgy érezte, akkor jár el helyesen, ha a jó indulatú füllentéssel dob a lelkének mentőövet.

– Ticámmal, mi is így csináltuk. Nálunk is ő kezelte a pénzt – mondta, s közben keserűen mosolygott azon, hogy mily kevészer volt egyáltalán pénzük, s meddig őrízheték azt az egy-két garast.

A támogató megjegyzése célt ért. Beszélgetőtársa hamar visszatalált Örzse asszony kasszázkodásának megemlézése előtti vígságához.

– Az ám, Joka! Én meg csak itt locsogok. Szóhoz sem jutsz mellettem. Meg sem kérdeztem, hogy mi történt veletek annyi hét óta.

Janó mindig szívesen és figyelmesen hallgatott másokat, ha azok részéről legalább egy csekélyke tiszteletet érzett. Magáról is készségesen mesélt, ha őszintének találta az érdeklődést. Sorra vett tehát mindent, amiről úgy gondolta, a szekeres érdeklődésére is számot tarthat. Beszélt a csapóvasakról, az erdőkerülő látogatásáról, a talált három pénzérméről. Még a kutyájuk által hazacipelte eltévesztett nyúlászökevényről is. Ez utóbbin a szekeres is nagyot nevetett.

– Az csakugyan mulatságos lehetett.

A további úton sok-sok érdekességet megtudtak egymásról, s minden történettel növekedett tiszteletük egymás iránt. Janó megértette, hogy kezdetben valójában a gyermektelenség miatti keserűség vezette Bálintot az italozáshoz. Azután már csak italozó kedve, meg a cimborái tartották ott, akik nagyvonalúságából ingyen ihattak az asztalánál. Bálint viszont arra jött rá, hogy milyen méltatlanul bánik a világ egy ilyen tisztességes jólelkű családapával, mint ez a Joka. Csak azért szenved, mert cigánynak született. Megtudta közben, milyen Nyica kertecskéje, milyen bölcs asszony az a Mamó. Janó meg arról értesült, hogy mennyi engedély kell ahhoz, hogy az ember fuvaros lehessen. Hányszor és ho-

gyan próbálják becsapni a szállítmány átadásakor, mennyi mindenre kell vigyáznia. Hogy milyen borok vannak hátul a hordóban, és melyiknek mi adja az értékét.

– Egyébként épp odaküldték a teli hordókat, akitől múltkor a meglepetésboromat vetted.

Ahogy jóízűen beszélgettek, gyorsan telt az idő, hamar fogyott az út. Amikor megérkeztek Nagyfáska határába, Janó leszállni készült.

– Akkor majd az italméréshez megyek, úgy jó lesz? Mikor találkozunk?

– Le akarsz szállni?

– Csak, hogy ne lássanak minket együtt, Bali.

– Kinek, mi gondja van rája? Engem már egyáltalán nem zavar, hogy megszólal-e érte.

Így aztán Janó csak a pékné utcájánál szállt le. Megbeszélték, hogy a kelmebolt előtt találkoznak majd, és amennyire lehet sietni fognak mindketten, mert Bálint is (ilyet se hallottak még sokan tőle) iparkodik haza a feleségéhez.

A pékné nagyon örült. Most is áradozott a szakajtók érdemeiről, hogy szépek, erősek és szinte egyformák is. Olyan méretűek, amelyeket kért. Ki is fizette az összeget, amelyben megállapodtak. Janó figyelmeztette, hogy úgy adja a pénzt, hogy „kivételesen” nincs nála apró, nem tud visszaadni.

Az asszony jót mulatott a megjegyzésen.

– Azon az egynehány garason bizonyosan nem megyünk tönkre – mondta, és csakazértis kerek összeget adott át.

– A kelmeboltos asszony egyik csodálkozásából a másikba esett, amikor a kétféle varrókosarat meglátta. Nyitogatta-csukogatta, húzogatta a fiókjait, emelgette a belső rekeszeit... és egyfolytában lelkendezett.

– Ilyet még nem is láttam, ebből biztos többet is el tudnék adni. Kérem, Joka, készítsen még egy tucatnyit mindkettőből. Elküldöm bizományba a nagyvárosi üzletfeleimnek, és ha eladták, megküldik az árát. Természetesen csak, ha belemegy az utólagos fizetésbe. Az orsók is jók, a rongyszőnyegek is. Nem beszéltek meg: mennyit kér együtt az összesért?

Janónak fogalma sem volt, hogy mekkora összeget mondjon. Úgy remélte, hogy, amit idehordott, nagyjából kétszer annyit kaphat, mint a péknétől. Fogalma sem volt, hogy valójában mennyit érhet a munkájuk.

– Mondjon ön egy árat – kérte zavartan.

Jól tette, hogy ezt mondta, mert csaknem négyszer annyit kapott, mint a szakajtókért.

Ennyi pénz sohasem volt még a zsebében. Amikor találkozott a fuvarossal, engedelmet kért tőle, hogy még egy kis idejét elrabolja. Bement néhány üzletbe, hogy mindenkinek meglepetést vigyen. Mirkónak egy zsebbe való bugylibicskát, Nyicának egy szép kék üveggyöngyös nyakláncot, Flarénak egy fésűs-tükrös-hajcsatos szépségkészletet. Mamóval volt a legnagyobb bajban. Neki találta meg legnehezebben a megfelelő ajándékot. Az egyik boltban látott egy hintaszéket. Alaposan minden oldalról megnézte, bele is ült, hogy kipróbálja. Elégedetten szállt ki a székéből, és megvette azt a vastag ülőpárnát, ami pontosan beleillett.

Ki segít, kinek?

Amikor Janó hazatért Nagyfáskáról, boldogan beszélt el, mennyire sikeres volt az útja. Minden apró kis részletre kitért. Borba Balázs megváltozását sem hagyta ki, és azt az aprónak tűnő, de jelentős mozzanatot is megemlítette, hogy ezúttal nem kellett leszállnia a szekérről a falu határára. Kicsit még el is túlozva mesélte el (a maga jó szavait is a pékné szájába adva), miként áradoztak Nyica keze munkájáról. Amint befejezte hevenyészett beszámolóját, a hét napjait jelző ágnaptáron csütörtökre kötötte át a masnit.

– Innen a ti dolgotok lesz ügyelni rá, hogy mindig tudjuk, milyen nap következik – mondta gyermekeinek –, úgy ahogy megbeszéltük... De van ám még valami... Úgy gondoltam, mégis csak butaság lenne, üresen visszagurítani ezt a nagy talicskát, hoztam kinek-kinek egy kis meglepetést.

– De hisz nem volt benne semmi! Néztem, amikor megjöttél – csodálkozott Mirkó.

– Persze, hogy nem, mivel kiraktam a szélső bokornál. Különben tán végig se hallgattok, pedig kár lett volna érte. Az öregeink mindig mondogatták: legtöbbet a távolról jött tanít. Jöjjetek mindannyian! A bokornál odaadom, amit hoztam... Mamó, gyere te is!

Mirkó percekig nem tudott megszólalni, amikor az apja a bicskát odaadta. Csak annyi szaladt ki a szájából, hogy: „Aztaaa!”. Flaré is nagyon örült, azonnal fészülködni kezdett, s nézegette magát a kis nyeles tükörben.

Mamó nem értette, minek neki ekkora ülőpárna. A földre nem tud már leülni. Odafele nagy nehezen még csak-csak menne, ám, hogy felállni segítséggel is alig bírna, az kész bizonyosság. A lócáról viszont a párnának több mint a fele lelóg majd. De azért eljátszotta, hogy nagyon örül, nehogy kedvét szegje Janónak, meg a többieknek.

– Soha az életben nem volt még ilyen szép párnám. Köszönöm, hogy gondoltál rám – mondta, és néhány pusztit nyomott Janó arcára-homlokára.

Nyica egész belepirosodott abba a gondolatba, hogy Janó gyöngysort vett neki, ha üvegből is. Még hozzá milyen szép égszín- és kökény kék gömböcskékből fűzöttet! És ő neki vette... És biztos válogatta is, melyik lenne a legszebb a nyakán. Csoda-e, ha belepirult? Janó adta volna, de ő nem nyúlt érte, hanem tenyere élével felemelte haját és a nyakát nyújtotta. Janónak kellett mögé állni és felcsatolnia rá. Egy pillanatra megrészegette a lány hajából áradó virágillat, s mások által észrevétlen egy pusztit nyomott a nyaklánc zárócsatjára. Nyica persze érezte. Hogy ebbéli örömét leplezze, pipacspiros arccal, játszi kérdéssel hajolt oda a többiekhez, hogy kincsét mutogassa. Míg Flaré és Mamó szép szavakba tudta önteni, hogy milyen jól áll neki, mennyire szép a kis nyakék, Mirkótól ennyi szépség láttán csak önisméltésre telt.

– Aztaa! – mondta, s ő látta egyedül, hogy édesapja röstelkedő arccal és súlyos léptekkel a fák közé vonul.

Azaz mégsem csak ő, mert Komának is feltűnt a hirtelen hangulatváltozás. Utána is ment választott gazdájának.

– Szégyellem magamat, Komám. Szégyellem magamat... Rólad megfeledeztem, pedig te is joggal elvárhattad volna a magad ajándékát. Ne haragudj rám! – simogatta és ölegette négy lábú barátját. Akkor álltál mellénk, amikor szinte semmink se volt... No, ne hidd, hogy most sok van, de egy kicsit végre nagyobb levegőt vehetünk. Úgy illett volna, hogy te is kapj valamit. Ígérem, bepótolom...

Janó csak jó sokára került elő. Nyica már vacsorára terített. Valóban terített, mert a Béla bácsitól elhozott ruhák „valamire csak jó lesz” kupacának néhány darabját szétfejtette és asztalterítővé varrta össze. Nem kis munka volt! A kék és zöld négyzetek több sorban is egymást váltogatták, széles fehér szegéllyel ölelve. Most ez borította az asztalt. (Vajon, hol láthatta ezt? – merengett Mamó. – Mert, hogy a vándorló kompániánkban nem, az biztos.)

– No, így most ez valóban ünnepélyes vacsora lesz így – dicsérte meg Nyicát. – Nem is vettem észre, mikor varrtad. És milyen szép, egyformák az öltések! – tapogatta ki az anyagon. Mikor volt kislányom még erre is idő?

Nyica szokás szerint nem felelt semmit, csak rejtélyesen mosolygott és felvonta a vállát. Majd gondolt egyet, odalépett Mamóhoz, és jobbról-balról megpuszilta.

– Ej, de boldog valaki – évődött vele az öregasszony. – Hanem még ügyelned kell a gyöngysorodra! Előre jött a zárókapcsa. Annak hátul a helye.

Ezt azonban Nyica valószínűleg nem hallotta, mivel fordítatlan maradt rajta egész lefekvésig.

Janó felszólítására mindannyian asztal köré ültek, s nekiláttak a vidám falatozásnak. Miután végeztek az evéssel, komoly bejelentések kerültek sorra.

– Most, hogy lett egy kis pénzünk, azt gondoltam, változatosabban étkezhethetünk. Vehetnénk például két tojót meg egy kakaskát is. Akkor mindig lenne tojás a kunyhónál. Idővel kiscsibék is, talán még hús is akad majd belőlük. De ebben mindenkinek feladata lenne, csak akkor vághatunk bele, ha ki-ki vállalja a magáét.

Mamót kell először megkérnem, hogy irányítson bennünket. Tapasztani kell ugyanis a kunyhó mellé egy tyúkólat. Olyat, amiben, ha úgy adódik, több tyúk is elfér a kakaska mellett. Szerencsénkre Mamónk már többször végzett ilyen munkát a parasztoknak napszámban – mondta a gyerekeknek –, és kívül-belül is meszelt tyúkólakat némi adományért. Ha vállalja, ő lesz az építés irányítója. Mi meg megteszük majd mindazt, amit mond. Ha hajlandó vagy rá, Mamó, akkor gondold át, hogy mit és mennyit kell hoznom hozzá a faluból. Mészre szükség lesz, azt tudom, de arra csak a legvégén. Holnap mindenképp bemegyek Bötönyébe, hogy odaadjam a talált pénzt Béla bácsinak. Beszerzem, amire szükség lenne.

– Drága Mamó! Mindent megteszünk, de nélküled nehezen menne. Valószínűleg el is rontanánk. Jó tapasztalatszerzés lesz mindannyiunknak. Hátha máskor is hasznát vesszük – nézett jelentőségteljesen Mamóra, aki tekintetével jelezte, hogy megértette a célzást.

– Tényleg sokszor meszeltem mindenféle ólban – kapcsolódott a tervezetésbe. – Tapasztásban is voltam jó néhányszor. De azt, hogy egyszer saját tyúkoknak készíthetek majd ólat, álmodni se mertem. Annál szebbet pedig nem is mondhattál volna egy öregasszonynak, hogy az, amit ő tud nemcsak fontos, hanem hasznos is másoknak. Hát persze, hogy vállalom a dolgot. Megyek is gondolkodni.

– És akkor még csak az ólnál tartunk! – folytatta Janó. Az állatok esznek azon túl is, amit köröttünk találnak. Télen is kell gondoskodni erről. Itatni is kell őket, tisztítani a lakhelyüket, kiereszteni, betelrelni, bereteszelni őket... A tojásokkal foglalkozni, a megültetéssel... Mondd, Nyica! A kerted mellé vállalod-e a tyúktartás gondját is? Vállalod-e Nyica?

Azonnali határozott bólintás volt a felelet.

– És te, Koma? Vigyázol-e rájuk? Megőrzöd-e őket rókától, menyétől, vadászmadaraktól és más efféle – tyúkra, csibére, kakasvérre – vágó fenevadtól?

Koma ugyan valószínűleg csakis azért vakkantott, mert a nevét hallotta emlegetni, mégis mindenki úgy vette, hogy igent mondott.

– Mirkó, Flaré! Hallottátok, mi vár ránk. Lehet, hogy kudarcot vallunk. Több a veszély, itt az erdő közepén, mint egy falusi portán, de most legalább megpróbálhatjuk. Láttátok, hogy Mamó csaknem megkönnyezte már magát a lehetőséget is. Anélkül, hogy ti is igent mondanátok rá, kár lenne belefogni, mert Nyica is megérdemelné, hogy pihenhessen időnként.

– De hiszen most is segítünk neki! – háborodott fel Flaré.

– Én is ezt akartam mondani – duzzogott egy kicsit Mirkó, amiért a nővére megelőzte.

– Ez a baj! – emelte meg hangját Janó. – Ez baj!

Nyica magához ölelte a két gyereket. És így néztek mindhárman értetlenül.

– Bizony ez a hiba! Az, hogy így gondolkodunk. Magam is elkövettem ezt a hibás okoskodást. Nem ti segítetek, nem én segíték Nyicának,

hanem ő, nekünk. Nem is keveset! Gondoljátok csak végig, mi mindent köszönhetünk neki! És nemcsak a kerttet, a tiszta ruhát, meleg ételleket... Annak a pénznek, amit ma kaptunk, és amit múltkor is, csaknem felét az ő munkájára adták. Arra feleljetek tehát, hogy tudtok-e, akartok-e többet tenni azért, hogy Nyicának kevesebbet kelljen tennie értünk?

Szinte egyszerre hangzott el a két igen.

– Köszönöm, gyerekeim. Legyen így! Most pedig eredjetek játszani! Én még szeretnék beszélgetni Nyicával.

Amikor egyedül maradtak, Janó kézen fogta Nyicát és maga mellé ültette.

– Kérlek, hallgass végig, ne szaladj el, és ne haragudj meg, ha olyat mondanék, ami esetleg nem tetszik. Semmiképp se szeretnék megbántani... Amikor elváltunk a kompániától (te is tudod) egyáltalán nem akartalak magammal hozni. Végül megszántalak, mert úgy gondoltam, kötelességem segíteni rajtad. Losónak azt ígértem, hogy amikor Mamó itt hagyja a földi létet, visszaviszlek a csapathoz, hátha megnyugodnak annyira a kedélyek, hogy akkor már békén hagynak. Tudom, hogy fájdalmasak ezek az emlékek – szorította meg erősebben Nyica kezét, mert érezte, hogy megremeg. – Mégis muszáj volt szóba hoznom, mert e nélkül semmit sem érne, ami utána következik... Márpedig most azt mondom, a legnagyobb jót tettem magammal és az enyéimmel, hogy elhoztalak. És történhet bármi is Mamóval (Isten tartsa meg sokáig körünkben!), én téged – ha csak magad nem akarod – nincs az a pénz, amiért visszavinnék oda. Úgy bánsz a gyerekekkel, mintha édesanyjuk, Mamóval, mintha lánya lennél. Köszönöm, Nyica. Egy szeretetreméltó, szeretettel teli, érzékeny, tiszta szívű, jó lelkű teremtetést ismertem meg benned. Akik elüldöztek maguk mellől, hibbantak voltak, nem tudták, hogy mit veszítenek.

Amit a pénzről mondtam, azt is komolyan gondoltam. Annak felét csakugyan te kerested. Felírtam mindent, amit a te szakajtóidra, kosaraidra, szőnyegeidre fizettek. És felírom ezután is. Az a tiéd... Nem, ne tiltakozz! Ha Béla bácsinak visszaviszem azt a három pénzdarabot, amit leltél, mert nem lophatjuk meg, akkor téged hogyan is rövidíthetnék meg? Azt a pénzt te kerested. Félretenném neked, de most még nem tudom. Tartozásként tartom nyilván, s ha a szerencsénk kitart, vagy egyszerre, vagy részletekben meg is fogom adni. Mondom, hogy ne tiltakozz! Ez így van rendjén. Csakis így! Viszont mostantól kezdve minden döntést közösen hozunk, hiszen mi tartjuk el ketten a családot. Hallottál mindent, mindenkit, és te is úgy bölintottál rá, mint családtag.

Ezután Janó elmondta azt is, hogy most mennyi a pénzünk.

– Ezt még Mamónak sem árultam el, csak neked.

Azzal folytatta, hogy legfeljebb mennyi pénzt költhetnek el a tyúkokra. Szerencsés esetben mennyi tojással, mekkora szaporulattal számolhatnak. Borba Balázs mesélte, náluk hogy megy ez. Azt is megnézte a nagyfásakai piacon, hogy mennyibe kerül a tojás. Aztán azt is elmondta, hogy ilyen kevés baromfi esetén, meg hogy igazán egyikük sem ért a dologhoz, egyetlen hiba vagy állatkórság is végzetes lehet. Az is előfordulhat tehát, hogy minden, amit erre költenek, kidobott pénz lesz.

– Szerinted szabad-e belevágnunk?

– Muszáj belevágnunk... – felelte rövid gondolkodás után Nyica.

– Hát te tudsz beszélni?! – képedt el Janó.

Egy megszokott bölintás volt a felelet.

– De akkor eddig miért nem szóltál egy szót sem?

– Mert felnőttek tekintve eddig még soha, senki sem kérdezett.

Másnap Janó beállított Béla bácsihoz, az öreg teljesen elképedt azon, hogy valaki, akinek nyilván nagy szüksége lehet a pénzre, ennyire becsületes. Egy olyan pénzösszeget, amiről ő nem is tudott, hogy elvesztette (tehát azt sem tudta volna meg, hogy elköltötte) visszahoz neki.

És az illető ráadásul cigány, akikről kígyót-békát kiabálnak... Ő sem tudta, hirtelen, hogy mi ez a pénz. Sejtése sem volt, hogy honnan származhatott, és mit keresett néhai felesége ruhájának zsebében.

– Nyicánk három részre osztotta a ruhákat – számolt be róla Janó.
– Sok volt a zsákokban olyan, amit vagy azonnal, vagy némi átalakítással használni tudtunk. Még egyszer köszönöm. Voltak azonban köztük – ahogy Béla bácsi előre figyelmeztetett – molyrágta és elvásott darabok. Azokat is felhasználtuk. Nyica szép rongyszőnyegeket készített belőlük. Egyet Béla bácsinak is hoztam. Kérem, fogadja el tőlünk. Nézze csak!

– Csakugyan szép darab. Még valami virágmintát is kirajzolnak. És ez azokból a ruhákból való? Az ember nem is hinné.

– Azt a ruhát is felvágtuk, amiben a pénz volt. Nagy lukak voltak rajta és már nagyon elkopott az anyaga, másra nem lehetett használni. Vágattam az anyagból egy darabot, el is hoztam, hátha segít nyomra vezetni.

Béla bácsi elérzékenyült, amikor meglátta, majd bólogatni kezdett.

– Ez volt az egyik legkedvesebb ruhája. Milyen rég nem hordta? Ezt viselte akkor is, amikor megismertem... A nagyszülei, a többi telepesel együtt német földről jöttek át Magyarországra. Akkor, amikor a török kiment és néptelen maradt erre felé minden... Ottani pénz lehet, talán szerencsepénzként őrizhette. Fogalmam sincs, hogy mennyit érnek. Majd megpróbálom kitudni valakitől, aki ért hozzá. Ha nem sokat ér, őrzöm majd tovább. Köszönöm, hogy ilyen becsületes vagy. És a feleségednek is köszönöm, hogy megtalálva visszaküldte.

Janó egyszerűbbnek látta, ha nem tiltakozik, mert, hogy is tudná megmagyarázni, hogy voltaképpen ki is neki Nyica. Tegnapelőtt talán még könnyen megfelel. Ma már nem merne belebonyolódni egy válszba, hisz percről percre ezen jár az agya.

Kockavetés

Mamó ébredt fel aznap utolsóként. Erre még nem volt példa. De arra sem, amit Koma tett. Mindenki halkán járt. A gyerekek messzebbre mentek, hogy ne zavarják meg Mamó álmát. Nyica többször benézett, nincs-e valami baj. Hallva azonban az egyenletes szuszogást, és látva az öregasszony arcán szétterülő mosolyt – megnyugodott. Elment a kertbe kapálni, Janó pedig a kunyhótól távolabbi helyre telepedett. Most kerülte a fejszével, kalapáccsal való munkát, inkább kosárfonásba kezdett, hogy zajt ne keltsen. Fél szemével így is a kunyhó felé figyelt. Megnyugtatta, hogy Nyica benézett Mamóhoz, s bátorítón bólintott felé, mielőtt elindult. Elhatározta, hogy ha fonott már a kosáron tíz sort, bemegy és óvatosan felkelti az öregasszonyt. Még nem tartott az ötödik sornál sem, amikor felnézve arra lett figyelmes, hogy Koma óvatosan, megnyúlt testtel bámészkodik a kunyhóba. A reggeli szelöltetésre nyitva hagyott ajtón kukucskált befelé. Aprókat vakkantott, majd bement. Később erős csaholás hallaszott ki.

– Baj lehet! – pattant fel Janó, s rohant ő is a kunyhó felé.

Az ajtónál azonban lelassított, mert már jött is kifelé a kutya, Mamó meg utána.

– Ilyen finoman sem ébresztettek még soha életemben. Úgy látszik, aggódott értem, hogy miért szunyókálok még, hiszen eddig már hajnalban kint látott. Rám tette az egyik mellső lábát, úgy rázogatót. Még egy nagy nyálas csókot is rányalintott az arcomra... Jó reggelt, Janókám! Ne aggódjatok, fiúk! – simogatta meg Komát. – Úgy látszik, élni fogok még egy kicsit... Öregapám mondta mindig: aludj, amint lehet, mert nem tudhatod, milyen rövid lesz az éjszakád! Atyavilág! Ha tudnátok, hányszor törtek ránk éjnek évadján?! Hányszor kellett álmunkból riadva menekülnünk? A számát sem tudom. Mostanában alszom csak igazán nyugodtan. Végre nem kell félnem... Nagyon szé-

pet álmodtam. Kár, hogy nem emlékszem, hogy mit. Csak az van az eszemben, hogy annyira jó volt. Feltétlenül el akartam mesélni nektek. Erre nem elfelejtem!? Nem baj, ha ma éjjel tovább álmodom, jobban megjegyzem... Már, ha egyáltalán el fogok tudni aludni, mert annyira kipihentem magam.

– Emlékszel még a parázs vitákra? – idézte fel közös emlékeiket Janó. – Hányszor zördültek össze a karavánban az álmok miatt? Hetekig folyt a szócsata, hogy melyik, mit jelent. Amikor pedig az ember azt hitte, hogy már vége, ismét nekikezdték. Ha, akár hónapok múlva is történt valami rendkívüli, azt az egyik és a másik is jól megcsócsáلتa. Ha csak egy kicsit is a korábbi állításukat látszott igazolni, megint összekoccantak.

– Hát arra emlékszel-e, hogy én mit mondtam?

– Mindig ugyanazt. Hogy az álmokból csak azt lehet egész biztosan megállapítani, hogy milyen kedélye volt az embernek az elalvása előtt.

– Csakugyan ezt mondtam. Meg azt, hogy az álomfejtés merő butaság. Amikor koldulni mentünk a házakhoz néha engem is megkérdeztek: mit jelenthet ez vagy az a történet, amire éjjel feleszméltek. Én csak ránéztem az illetőre, s ilyeneket mondtam: „Alighanem azt jelenti, aranyom, hogy sokat evett vacsorára.” Ha pedig feketében volt, azt: „Nagyon-nagyon hiányzik valaki, aki elment.” Ha vöröslőn dagadt könnyzacskókkal fogadott az illető, akkor meg azt: „Talán olyan jelentése van, hogy valami nagy bánatnak lesz rövidesen vége.” Néha csalhatatlan jelei voltak annak, hogy a kérdező asszonyt az előző napokban igencsak elkalapálta az ura. Ott voltak rajta a kékülő-zöldellő foltok. Olyankor azt mondtam: „Lehet, hogy arra utal az álma, hogy balsors közeledik valakire, aki nagyon megbántotta.” De mindig hozzátettem, hogy én nem értek az álomfejtéshez. Ha komolyan érdekli, küldök hozzá egy másik asszonyt, aki tisztában van az efféle látomásokkal.

– De azok a nők, akiket küldtél, hogyan lehettek biztosak a dolgukban? – érdeklődött Flaré, mert közben a gyerekek is odatelepedtek a két felnőtt mellé.

– Ők sem voltak bizonyosak semmiben. Mindössze elhitték, maguk is állították, sőt tovább bővítették az öreg cigányasszonyoktól álom-ügyben eltanultakat. Amit készen kaptak, abban nem feszültek egymásnak. Csak az olyan álmokon kocódtak, amikre nem volt kipróbált válaszuk. De csak magunk között bolondoztunk, birkóztunk az álmokkal. A nem közölünk valókat nem traktáltunk velük. Mi, beások, különben sem jártunk tenyereket nézni, kártyalapot vetni a házakhoz. Talán, ha négy asszonyra emlékszem egész életemből, aki közölünk a házakat járva is megpróbálta. Az apátok fajta cigányoknál többen voltak ilyenek. Ugye, Janó?

– Nálunk szinte minden nő értett hozzá, sűrűn foglalkozott vele.

– És hogy lehet, hogy ők jövőbe láttak? Mert, ha nem jót mondanak, legközelebb nem hittek volna nekik, ugye? Losó bácsi Tecája mesélte, hogy az oláhcigány asszonyok elképesztő ügyességgel jósolnak. Úgy mondta, hogy szinte várják őket a népek, mert beteljesül a szavuk. Olyankor pedig sok ételt, meg pénzt adnak nekik. Irigykedtem is rájuk... Nagyon érdekelt ez, de Teca néni nem tudott róluk többet mondani.

– Szerintem te is tudsz úgy jósolni, hogy teljesüljön – mondta némi gondolkodás után Janó. – Ha például jó sok kártyatologatás után azt jelented ki valakinek, hogy nagy változások fognak bekövetkezni az életében, az bizonyosan beteljesül. Kinek ne jönne az életében előbb-utóbb nagy fordulat? De akkor sem jársz pórul, ha azt nyilatkozod ki: rövidesen áll be az a nagy változás. Akinek tényleg jön ilyen, az fűnek-fának eldicsekszi, ő előre tudta. Hogy ezt neki megjósolta egy cigány. Akinél meg nem történik semmi, az megőrzi a titkát magának. Az szégyelli magát és bosszankodik, hogy olyan buta volt, pénzt adott egy mit sem érő jóvendőmondásra. Meg aztán okosak voltak azok, akik

ezzel foglalkoztak. Könnyebb volt olyat jósolni, ami kedves volt a fülnek. És ha ráadásul igaznak is bizonyult, persze, hogy hálások voltak érte. Ha legközelebb is arra jártak, jelét is adták.

– És nyilván nagyon jó emberismerők voltak – kapcsolódott ismét a beszélgetésbe Mamó. – Akinek a jövőjéről szóltak, annak minden rezdülésére figyeltek. Észrevették, mitől tart, mit szeretne, és mit nem akarna hallani.

– Anyám – a ti nagyanyátok (...a másik nagyanyátok – nézett mosolyogva Mamóra Janó) – viaszöntéssel jósolt. Házhoz jöttek hozzá, akkora híre volt. Felolvasztotta a viaszgyertyát, és hideg vízbe csöpögtette. A csöppek fura alakzatokká tapadtak össze. Kivette és forgatta az ujjai között, majd válaszolt valamit arra, amit a vendége előzőleg kérdzett. Mert ő csak kérdésekre felelt. Hűtlen-e a párja? Meggyógyul-e az anyja? Sikerül-e nyélbe ütni ezt vagy azt az üzletet? Melyiket válassza menyasszonynak a két leány közül? Ilyenekről faggatták. Okosakat mondott. Volt, aki nemcsak akkor adott neki néhány tojást, szalonnát vagy pénzt, amikor jósolt, hanem hetekkel, hónapokkal később is. Jöttek megköszönni, hogy hallgatták rá, mert jól fordult a sorsuk. Kérdeztem, miként csinálja. Azt mondta, egyetlen dologra kell figyelnie, hogy rosszat ne mondjon senkinek. Nem hűtlen az ifjú férj! Visszajön a fiú a háborúból! Ne vágjon bele olyan üzletbe, amivel kapcsolatban tele van félelemmel. Honnan tudta, hogy fél az üzlettől? – kérdeztem tőle. Hát onnan – felelte –, hogy a döntéséhez egy tudatlan cigány asszony véleménye kellene. Az embereknek, akik hozzám jönnek – mondta – reményre van szüksége. Némelyeknek az utolsó reménye az, hogy jótt mondjak neki... És azt is mindig hozzáteszem, imádkozzon Istenhez, hogy mindaz, amit szeretne, valóra váljon.

– És azt, hogy tudta megmondani, hogy melyik lányt vagy legényt válasszák?

– Ezt én is megkérdeztem tőle. Azt felelte, hogy ilyen esetben többször is szükség volt az öntésre. Közben ő is kérdezősködött, mintha a viaszöntvény értelmezéséhez kellett volna. Aztán mindig arra a személyre tett javaslatot, akinek a helyzete folytán nagyobb szüksége volt a jósoltatónak. Az aztán jobban meg is becsülte az illetőt.

– Okos és becsületes asszony volt az édesanyád – ismerte el Mamó. – Kár, hogy nem ismerhettétek – fordult a gyerekekhez. – Sokat tanulhattatok volna tőle.

– De hiszen itt vagy nekünk Te. Tőled tanulunk sokat.

– Ne hízelegj, Mirkó!

– Egyáltalán nem hízelkedek! Most is mennyit tanultunk tőled, meg apától. De egyre még nagyon kíváncsi vagyok... Azt mondtad, hogy mindig bővítették, amit az álmokról a régiektől hallottak. Én ezt se értem, nagyMamó.

– Pedig egyszerű. Teszem azt, arról álmodott valaki, hogy almát evett. Aztán egyszerre csak azt látta, hogy a harapásaival átellenben kibújik egy kukac a gyümölcsből. Ilyenkor számba vették, hogy azok, akik az álmok értelmezésére tanították őket, mondták-e, hogy ez mit jelent. Végiggondolták, hogy hallottak-e bárki mástól valamit erről. Ha igen, ők is azt mondták. Ha nem, akkor okoskodni kezdtek. Értelmezheték úgy, hogy valami rossz távozik a jóból. Egy betegségnek lesz például vége, vagy megszűnik egy sanyargató helyzet. Mások viszont úgy gondolhatták, hogy épp fordítva van ez. Akinek rosszat tenne az álmodó, időben elmenekül előle. Megint mások meg arra jutottak, hogy a kívülről egészségesnek tűnő alma valójában belülről beteg. Őszerintük tehát egy lappangó betegségre figyelmeztet az álom. Az is lehet, hogy egy jó barát vagy barátnő a velejéig romlott, becsap téged. A kívánatosnak tűnő üzlettel vigyázni kell, mert nem is olyan remek, mint amilyennek látszik... És ez csak egy nagyon egyszerű álom volt. Csoda-e, ha mindig hajba kaptak? Mondjuk te egy éjjel Zsikével álmodsz (hallom, így nevezitek egymás közt az őzgidát). Szóval a lábba állni

alig tudó Zsikét látod álmodban vidáman futkorászni. Mindenfélére gondolhatsz. Ha azonban a rákövetkező napokban valami váratlanság történik: kidől egy fa és csaknem agyonsújt, örömteli vendég érkezik, jó vagy rossz hírt kapsz, pénz áll a szekeredhez – azt jól megjegyzed. Képes vagy úgy hinni, hogy a furcsa álom ennek volt az előhírnöke. Ha aztán Flaré is azt mondja egyszer: képzeld Mamó, az én álomban is szépen nyargalászott ám Zsike – mire fogok gondolni?

– Arra, hogy megint vendég jön... Arra, hogy kidől egy fa – felelt egyszerre kétféle a két gyerek.

– Én ugyan nem! – jelentette ki Mamó. – Én csak arra gondolnék, hogy lám, mennyire szeretnétek, hogy Zsike meggyógyuljon. Ám az ilyen álomfejtők valóban azt gondolnák, amit mondatok. És ha egyszer-kétszer megismétlődne még az álom után ugyanaz az eset, ők már így adnák tovább. A szaladgáló ózike jelentését is elbeszelnék a többivel. Hát így bővül folyton az értelmezés... De mondom, ez az egész egy nagy csacsiság.

– Hogyhogy miért mondom?! – csattant fel Mamó, pedig senki sem vitatta az utolsó mondatát.

Flaré, Mirkó és Janó meglepődött. Lehet, hogy az öregasszony a gondolataikban is olvas? Janó ugyanis épp azon tűnődött, hogy ostobaság helyett miért csak csacsiságot mondott, a gyerekek, pedig azon, hogy miért ne lehetne üzenet az álmokban.

– Hát azért mondom, mert ha Isten akar valamire figyelmeztetni, azt nyíltan is megteheti, nem kertelve, így is, úgy is értelmezhetőn. Akár fényes nappal is, hogy senki más ne hallja. Hiszen Mindenható! És azért mondtam csacsiságnak ostobaság helyett, mert ha játék, ha senkinek sem árt, nem több unaloműző időtöltésnél. Valami olyan, amitől a színtelen napokban is színesebbé válhat a kedv. Izgalmasabb, mint egy sejthető vagy ismert végű mese. Félelmeket kergethet, óvatosságra inthet, reményeket ébreszthet. Így akár hasznos is lehet.

– De hát a jóslásra nem mondtad, hogy csacsiság!

– Úgy, ahogy a nagyanyátok csinálta, nem is az... Isten útjai kifürkészhetetlenek, még az is lehet, hogy időnként egy-egy cigányasszonyt is felhasznál, hogy reményt adjon. Én úgy hiszem, hogy az Úr mindig a jó embereken keresztül munkál. De, hogy álombeli zagyaságokra nincs szüksége, abban bizonyos vagyok.

– Nana! Azért ebben ne legyél annyira biztos – avatkozott közbe Janó. – Olvastam eseteket a Bibliában. Jól megjegyeztem, pont az anyám jósolgatása miatt. Mózes egyik könyve említette, hogy Izráelben minden jövendölés és varázslás tilos volt. Isten azonban nem egyszer a pogányoknak adott olyan álmot, amit azok nem voltak képesek megfejteni. Az Úr ilyenkor a maga embereit küldte. Felruházta őket olyan képességgel, amellyel aztán megtalálták az álom nyitját.

Azzal elmesélte Nabukodonozor babilóniai király álmát. A gyerekek nagyot nevettek már a neve hallatára. Próbálták utána mondani, de igencsak belegabalyodott a nyelvük. Ezen nevetgéltek. Amikor azonban kiderült, hogy egy rettenetesen hatalmas szoborról álmodott – lélegzetvisszafojtva figyeltek. Igyekeztek elképzelni ezt a csodát: a szobor feje tiszta aranyból volt, a melle és karjai ezüstből – mesélte az apjuk. A hasa és ágyéka viszont bronzból, a lábai vasból, lábujjai pedig vas és agyag keverékéből.

Mamó kissé sértődötten legyintett.

– Egy ilyen súlyos szobor, leborul, ha vályoglábon áll. Hogy is maradhatna ledőletlen?

Janó szemei kikerekedtek, és csak egy kis szünet után folytatta:

– És az Úr Dániel prófétát küldte, aki meg is fejtette, mit jelent az álom...

Aztán kiderült: egyetlen leszakadt kő is elég volt, hogy ledöntse lábáról azt a fene nagy szobrot. Ekkor a gyerekek is döbbenet néztek Mamóra. Janó azonban folytatta. A fáraó álmát is elbeszélte, amit József

fejtett meg. Szépen, hangsúlyosan beszélt. Hangjával igyekezett érzékelteni, mikor, ki szól a szereplők közül. A gyerekek és Mamó is lenyűgözve hallgatták. Amikor befejezte, Mamó még ellenkezett egy kicsit.

– Csak azért üzent ilyen bonyolultan mindkétszer, hogy az álomfejtés révén saját szolgálai helyzetén könnyítsen.

– Nem te mondtad imént: Isten útjai kifürkészhetetlenek? Hanem közben támadt egy ötletem. Az is lehet, hogy jó – jött lendületbe Janó. – A legtöbbször a szerelem izgatja az embereket. Mindent megtennének, hogy jövőbelijükről megtudjanak bármit is. Emlékszem, hogy a faluban, ahol fiatalon laktam a lányok gombócokba tettek cédulákat. Különféle jeleket rajzoltak rájuk, ami megfelelt egy-egy legénynek. Lesték, hogy melyik gombóc jön föl a fővészkor legelőbb a víz színére. Az abban jelelt fiúról hitték, hogy az lesz majd a férjük. Karikákat húztak az út porába, s kukoricaszemeket tettek a közepükre. Kinevezték a köröket valamelyik legény képviselőjének, aztán elengedtek egy tyúkot. Amelyik körébe előbb lépett, azt a legényt hitték mielőbbi vőlegénynek. Máskor meg megrugdosták a disznóolat. Számolták, hogy hányat röffentett a megriadt malac. Azt hitték, hogy annyi év múlva mennék majd férjhez, ahány hangot ad... A menyasszonyok, feleségek, férjek sem tudnak nyugodni. Folyton azt kutatják, azért jószoltatnak: hű-e még a másik? Mamó mondta: játék az egész. Erről jutott eszembe. Készíték két játékkockát. Halványkékre festem az egyiket, rózsásra a másikat. Pöttyök helyet más jeleket égetek beléjük. A „szerelemmel szeret: az egy szív lesz, nyíllal döfve. „Szeret, de már (vagy még) nem szerelemmel”: az egy puszta szív lesz, nyíl nélkül. Lesz jelképe a szerelemhiánynak, a hamiskodó szerelemnek, az esküvőnek és a gyermekáldásnak is. Az egyik kocka a leány, a másik a legény érzelmeit mutatja majd. Ha még egyedül van a szerelemfürkészt, akkor csak a másik nemnek megfelelő kockával kell dobni. Ha már párt alkotnak mindkettővel. Többen vennék, mint a fakanalat...

Hamar el is készítette a mintakockákat. Izgatottan várták. Mamó azonban határozottan elvette a gyerekek elől, s a kéket Nyica, a rózsásat Janó kezébe nyomta. Velük dobott először. Janó nyilas szívet, Nyica nyíl nélkülit vetett.

– Fog ez működni – mosolygott Mamó.

Olvassa a BARÁTSÁG-ot! Fizessen elő most 2022-re!

Éves előfizetési díj: 3000 Ft (1800 Ft + 1200 Ft postaköltség), félévre: 1500 Ft

A folyóirat előfizethető átutalással:

az Országos Nemzetiségi Önkormányzatok Szövetsége főszámlája,
Barátság folyóirat alszámláján, OTP Bank: 11743057-26413457

e-mail címeink: baratsagujsag@gmail.com, eva.mayer@nemzetisegek.hu
honlapunk: <http://nemzetisegek.hu>

Várjuk könyvtárak, iskolák, kisebbségi önkormányzatok, egyesületek, baráti körök jelentkezését!